

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

Кафедра криміналістики

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ»
(вибіркова)**

**другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»**

Харків 2024

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / В. М. Шевчук, Є. Є. Демидова, М. В. Капустіна, К.В. Латиш. Електронне видання. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 57 с.

У к л а д а ч і: Шевчук В.М.,
Демидова Є.Є.,
Капустіна М.В.,
Латиш К.В.

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою академії
(протокол № __ від __. __.2024 р.)*

1. ВСТУП

Розслідування корупційних кримінальних правопорушень належить до дисциплін, засвоєння яких становить фундамент фахової підготовки слідчого, детектива НАБУ, прокурора САП. Оволодіння теоретико-прикладними основами методико-криміналістичного забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень, вміння здійснювати аналіз проблеми виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості в умовах чинного КПК, визначення та розкриття організаційно-тактичних засад забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень, окреслення проблемних питань й напрямів удосконалення криміналістичного забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень є обов'язковими для слідчого, детектива НАБУ, прокурора САП та інших співробітників органів правопорядку, що беруть участь у досудовому розслідуванні цієї категорії кримінальних правопорушень, оскільки виконувані ними функції безпосередньо пов'язані із застосуванням саме цих знань.

При вивченні дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» застосовуються різні форми навчання: лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, самостійна робота студентів. Ці форми організації навчальної роботи забезпечуються програмою навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень», завданнями до практичних і лабораторних занять, завданнями для самостійної роботи студентів, викладеними в даному навчально-методичному посібнику.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» - формування системи наукових знань з основ криміналістичного забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень, вивчення сучасних можливостей досудового розслідування корупційних правопорушень, обов'язкових для ефективної

діяльності слідчих, детективів НАБУ, прокурорів САП та інших співробітників органів правопорядку, що беруть участь у досудовому розслідуванні цієї категорії кримінальних правопорушень, а також вироблення основних умінь і навичок з використання засобів криміналістичного забезпечення при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень, а також практичних навичок діяльності правника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» студенти повинні:

знати - теоретико-практичні основи та сучасні можливості досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень; структуру та зміст методики розслідування корупційних кримінальних правопорушень; організаційні форми і тактичні прийоми взаємодії детектива з іншими суб'єктами у кримінальному провадженні, а також способи нейтралізації протидії розслідуванню; положення криміналістичної характеристики при формулюванні версій у процесі розслідування корупційних кримінальних правопорушень; тактичні особливості початку кримінального провадження та обставини, що підлягають з'ясуванню; криміналістичні алгоритми вирішення слідчих ситуацій; особливості тактики проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій та провадження тактичних операцій;

вміти - аналізувати та досліджувати первинну інформацію на стадії відкриття кримінального провадження, формулювати слідчі версії, складати плани розслідування; прогнозувати можливий розвитку слідчих ситуацій та приймати тактичні рішення при збиранні доказової та орієнтуючої інформації; виявляти ознаки корупційних кримінальних правопорушень; аналізувати типові слідчі ситуації; визначати напрями розслідування корупційних кримінальних правопорушень; виявляти та усувати типові помилки під час проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій; застосувати криміналістичні знання при призначенні та

проведені судових експертиз; використовувати різні форми спеціальних знань при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень.

2. ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

1. Поняття кримінальних правопорушень корупційної спрямованості, їх криміналістична класифікація і роль у формуванні методики розслідування. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень корупційної спрямованості

Поняття кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Дискусійні питання щодо поняття корупційних правопорушень. Поняття криміналістичної класифікації злочинів. Проблема побудови системи криміналістичної класифікації в методиці розслідування. Криміналістичні ознаки кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Дискусійні питання щодо видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Проблема розробки криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Роль криміналістичної класифікації корупційних правопорушень у формуванні методики розслідування. Поняття та структура методики розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Напрямки й шляхи удосконалення криміналістичної методики розслідування корупційних правопорушень. Поняття та структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Співвідношення криміналістичної характеристики корупційних правопорушень з кримінально-правовою характеристикою. Особливості предмета злочинного посягання. Типові способи корупційних правопорушень. Специфіка обстановки вчинення кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Характеристика особи злочинця. Характеристика типових слідів корупційних кримінальних правопорушень. Використання знання криміналістичної характеристики в

методиці розслідування корупційних правопорушень. Перспективи та умови формування об'єктивно достовірних інформаційних моделей криміналістичних характеристик окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

2. Особливості виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості та відкриття кримінального провадження. Обставини, що підлягають з'ясуванню

Проблеми виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості в умовах чинного КПК. Особливості виявлення ознак окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Завдання етапу відкриття кримінального провадження корупційних правопорушень. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Характеристика обставин, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні окремих видів корупційних правопорушень.

3. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування корупційних кримінальних правопорушень та алгоритми дій по їх вирішенню

Поняття, сутність, види слідчих ситуацій при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Компоненти слідчої ситуації. Фактори, що обумовлюють формування та розвиток слідчих ситуацій. Проблемно-конфліктний характер слідчих ситуацій. Слідча ситуація як підстава прийняття тактичних рішень при розслідуванні корупційних правопорушень. Основні напрямки розслідування. Типові слідчі ситуації, які виникають під час розслідування окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

4. Організація та планування розслідування кримінальних

правопорушень корупційної спрямованості. Система типових версій

Поняття та принципи планування розслідування корупційних правопорушень. Види та форми планів розслідування. Використання графіків і схем при плануванні. Сіткове планування. Особливості планування по складних та багатоепізодних провадженнях. Сутність організації розслідування корупційних правопорушень. Груповий метод розслідування. Види версій при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Принципи побудови та перевірки слідчих версій.

5. Тактичні основи провадження окремих слідчих (розшукових) дій та особливості тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

Види та загальна характеристика гласних слідчих (розшукових) дій, які проводяться під час розслідування корупційних правопорушень. Тактика допиту заявника, службової особи, особи, яка пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду. Тактика допиту свідків. Особливості тактики допиту підозрюваного в умовах конфліктної ситуації. Особливості тактики одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. Особливості тактики обшуку (місця, особи). Тактика пред'явлення для впізнання (предметів, осіб). Особливості тактики різних видів слідчого огляду (осіб, предметів, місця). Тактика тимчасового доступу до документів. Види та загальна характеристика негласних слідчих (розшукових) дій, які проводяться під час розслідування корупційних правопорушень. Особливості тактики аудіо та відеоконтролю особи. Характеристика аудіо та відеоконтролю місця. Тактика проведення обстеження публічно недоступних місць, житла та іншого володіння особи. Особливості зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Тактика спостереження за особою, річчю або місцем. Особливості спеціального слідчого експерименту під час розслідуванні кримінальних правопорушень

корупційної спрямованості.

6. Організація і планування проведення тактичних операцій та тактичних комбінацій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

Поняття, принципи тактичних операцій і тактичних комбінацій при розслідуванні корупційних правопорушень. Види та загальна характеристика тактичних операцій і тактичних комбінацій при розслідуванні окремих видів корупційних правопорушень. Тактична операція “Затримання”. Тактична операція “Документ”. Тактична операція “Група”. Тактична операція “Пошук”. Тактична операція “Предмет”. Тактична операція “Матеріальна шкода”. Тактична операція “Нейтралізація тиску на свідків (потерпілих)”.

7. Використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

Поняття, мета та завдання залучення спеціальних знань під час розслідування корупційних правопорушень. Форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Участь спеціаліста у проведенні слідчих (розшукових) дій. Процесуальні та організаційні питання залучення експертів (призначення експертиз). Види судових експертиз при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Підготовка матеріалів до проведення судової експертизи. Наукові критерії оцінки достовірності висновку експерта.

8. Види та форми взаємодії детектива при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Роль міжнародного співробітництва у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

Поняття, правові засади, принципи та завдання взаємодії детектива при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Класифікація видів і форм взаємодії при розслідуванні корупційних

правопорушень. Види та форми взаємодії детектива та співробітників оперативних підрозділів. Взаємодія прокурора та детектива. Види та форми взаємодії детектива з експертами і спеціалістами. Взаємодія детектива з окремими представниками державних служб. Взаємодія слідчого судді зі слідчим. Організація взаємодії детектива з громадськими формуваннями.

Сучасний досвід іноземних держав у виявленні та розслідуванні корупційних правопорушень. Форми та шляхи організації міжнародної сумісної співпраці при виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Поняття, загальна характеристика та значення криміналістичної стратегії в розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Роль криміналістичного прогнозування у міжнародному співробітництві у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

9. Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень корупційної спрямованості: виявлення, нейтралізація та подолання. Сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних кримінальних правопорушень.

Поняття та загальна характеристика протидії зацікавлених осіб розслідуванню кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Мета протидії. Суб'єкти протидії. Ознаки протидії. Сутність та способи протидії. Корпоративний характер протидії розслідуванню корупційних правопорушень. Форми та способи виявлення протидії. Загальна характеристика засобів та методів нейтралізації протидії розслідуванню. Організаційні, тактичні та інші проблеми подолання протидії розслідуванню. Тактичні прийоми, тактичні комбінації, тактичні операції, спрямовані на нейтралізацію протидії розслідуванню корупційних правопорушень.

10. Особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з неправомірною вигодою. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з неправомірною вигодою. Обставини, що підлягають доказуванню. Типові слідчі ситуації і версії. Організація і планування розслідування. Слідчі (розшукові) дії і тактичні операції.

Методика розслідування корупційних кримінальних правопорушень, пов'язаних зі зловживанням службою особою своїм статусом. Криміналістична характеристика корупційних кримінальних правопорушень, пов'язаних зі зловживанням службою особою своїм статусом. Обставини, що підлягають доказуванню. Типові слідчі ситуації і версії. Організація і планування розслідування. Слідчі (розшукові) дії і тактичні операції.

Особливості розслідування інших видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

3. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	Практичні заняття	Самостій- на робота
1	2	3	4
1	Поняття кримінальних правопорушень корупційної спрямованості, їх криміналістична класифікація і роль у формуванні методики розслідування. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.	2	8
2	Особливості виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості та відкриття кримінального провадження. Обставини, що підлягають з'ясуванню (ЛР).	2	8
3	Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування корупційних кримінальних правопорушень та алгоритми дій по їх вирішенню.	2	8
4	Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Система типових версій.	2	8
5	Тактичні основи провадження окремих слідчих (розшукових) дій та особливості тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень.	2	8
6	Організація і планування проведення тактичних операцій та тактичних комбінацій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень.	2	8
7	Використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень (ЛР).	2	8
8	Види та форми взаємодії детектива при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Роль міжнародного співробітництва у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.	2	8
9	Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень корупційної спрямованості: виявлення, нейтралізація та подолання. Сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних кримінальних правопорушень.	2	8

10	Особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості (ЛП).	2	8
	Разом	20	80

4. ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні положення

Практичні заняття – важлива форма навчання студентів. Їх мета полягає в набутті практичних навичок у застосуванні криміналістичних прийомів, методів і засобів з розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Вони проходять у формі виконання завдань, проведення ділових ігор, складання необхідних документів.

До кожної з тем навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» наведені найважливіші питання, список додаткової літератури, завдання, лабораторні роботи з рекомендаціями щодо їх виконання. Кожна тема також містить фабули конкретних кримінальних проваджень і зразки окремих процесуальних документів, необхідних для виконання завдань із планування розслідування, підготовки планів та організації ділових ігор із тактики провадження окремих слідчих (розшукових) дій, складання процесуальних документів.

Під час підготовки до занять студенти мають опрацювати відповідні джерела основної та додаткової літератури, ознайомитися з необхідними нормативно-правовими актами, виконати інші роботи, які відводяться на позааудиторний час.

Список літератури до всіх тем

Нормативно-правові акти

Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

Про національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 листопада 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text>

Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651- VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173): прийнята 27 січня 1999 року у Страсбурзі; ратифікована Україною 18 жовтня 2006 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, підписаний від імені України 15 трав. 2003 р. і ратифікований Законом України від 18 жовт. 2006 р. № 253-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_172#Text

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією, підписана від імені України 4 листопада 1999 р. і ратифікована Законом України від 16 березня 2005 р. № 2476-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями, прийнята 18 вересня 2014 р. і ратифікована Законом України від 16 листопада 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_c01#Text

Основна література

Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448с.

Економічна безпека держави: криміналістичне забезпечення: навч. посіб. / В.В. Топчій, Т.П. Яцик, В.А. Шкелебей, А.В. Свінцицький, А.М. Падалка, В.В. Топчій. К.: 7БЦ, 2021. 537 с.

Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія / Шепітько В. Ю. та ін.; ред. В. Ю. Шепітько. Харків: Апостіль, 2017. 260 с.

Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове

розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. Київ: Москаленко О. М., 2019. 464 с.

Криміналістика: підруч. У 2 т. Т. 1 /кол. авторів В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

Криміналістика: підруч. У 2т. Т. 2 /кол. авторів В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

Настільна книга слідчого (дізнавача, детектива): теорія та практика, особливості провадження під час воєнного стану. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 788 с.

Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. М. І. Хавронюк. Київ: Ваїте, 2018. 472 с.

Призначення судових експертиз у кримінальних провадженнях про корупційні правопорушення: методичні рекомендації / О. М. Шрамко, В. В. Юсупов, Ю. О. Пілюков, А. А. Саковський. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 92 с.

Хань О.О. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 198 с.

Shevchuk V., Vapniarchuk V., Borysenko I., Zatenatskyi D., Semenogov V. Criminalistic methodics of crime investigation: Current problems and promising research areas. *Revista Juridica Portucalense*, 32, 2022. Pp. 320–341.

Шевчук В.М. Виявлення ознак корупційних кримінальних правопорушень як структурний елемент криміналістичної методики розслідування. Юридичний науковий електронний журнал. № 7. 2022. С. 425 – 430.

Шепітько В. Ю., Журавель В. А. Розслідування злочинів корупційної спрямованості: наук.- практ. посіб. Харків: Харків юрид., 2013. 220 с.

Додаткова література

Актуальні проблеми протидії злочинності і корупції: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 22 грудня 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. 202 с.

Арешонков В. В. Технічне забезпечення техніко-криміналістичних досліджень у розслідуванні злочинів. Актуальні проблеми держави і права. 2020. Вип. 88. С. 3-10.

Demydova, Ye.Ye., Latysh K. V. Corruption offences in the sphere of medications circulation: investigation problems. Wiadomosci lekarskie. Warsaw, Poland. ISSUE 11. Part 2, November 2021. (Польща) (у співав.) Р. 2896-2901.

Капустіна М. В. Автоматизовані засоби криміналістичного забезпечення. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 11.

Капустіна М. В. Методико-криміналістичні засоби забезпечення протидії злочинам. Право і суспільство. 2021. Вип. № 6. С.186-192.

Капустіна М. В. Криміналістичне забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 7.

Латиш К.В., Демидова Є.Є., Капустіна М.В. Можливості цифрової криміналістики під час розслідування легалізації корупційних доходів. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 581-583. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/139.pdf.

Matulienė, S., Shevchuk, V., & Baltrūnienė, J. (2023). Artificial Intelligence in Law Enforcement and Justice Bodies: Domestic and European Experience. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*. 2023. № 29(4). С. 12-46. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/view/547>

Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію, внесеними викривачами / затверджені рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.07.2017 № 286 URL: <https://nazk.gov.ua/spivprasya-z-vykryvachamy-korupciyi>.

Ортинський В. Засоби подолання протидії під час розслідування

злочинів у сфері службової діяльності Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. 2018. № 894, вип.. 18. С. 4–10.

Пілюков Ю. О., Циганюк Ю. В. Підстави та порядок призначення судових експертиз у кримінальному процесі. Інноваційне обладнання, пристрої для експертно-криміналістичних досліджень та окремі процесуальні питання проведення судових експертиз: монографія. Хмельницький: ТОВ ХЦНТІ. 2020. 229 с.

Плетенець В. М. Теоретичні та праксеологічні засади подолання протидії досудовому розслідуванню: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 424 с.

Пчеліна О. В. Теоретичні основи формування та реалізації методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності: монографія. Харків: Вид-во ТОВ «В справі», 2017. 524с.

Пчеліна О. В. Тактичні операції під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності. Підприємство, господарство і право. 2017. № 3. С. 290–294.

Пчолкін, В. Д., & Федосова, О. В. Тактичні операції при розслідуванні злочинів економічної спрямованості. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2019. № 4 (88), 265-277. URL: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.88.265-277>.

Тализіна Я. О. Використання конфіденційного співробітництва у кримінальному провадженні: монографія. Київ: Алерта, 2023. 304 с.

Таркан О. Ситуаційний підхід у методиці розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою органу поліції. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 312-316. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/53.pdf>

Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навч. посіб. / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018. 432 с.

Халін О.В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних

злочинним шляхом: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

Shevchuk V.M. Methodological problems of the conceptual framework development for innovation studies in forensic science. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2020. 27(2).Pp. 170-183.

Shevchuk V. M. Digital criminalistics and its role in the detection and investigation of war crimes and military criminal offenses. *Military offences and war crimes: background, theory and practice: collective monograph*. Ed. by V.M. Stratonov. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. Pp. 805-822.

Shevchuk, V., Kostenko, M., Myshkov, Y., Papusha, I., Hryshko, I. Functional Purpose of Tactical Operations in the Development of Criminalistic Methodics of Crime Investigation. *Pakistan Journal of Criminology* This link is disabled., 2023, 15(2), pp. 61–78.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Вищого антикорупційного суду - https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence/

Практичне заняття 1

Тема 1: Поняття кримінальних правопорушень корупційної спрямованості, їх криміналістична класифікація і роль у формуванні методики розслідування. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

П л а н

1. Корупційні правопорушення: дискусійні питання щодо поняття та видів, криміналістичні ознаки. Поняття та структура методики розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
2. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень корупційної спрямованості: поняття, структура та співвідношення криміналістичної характеристики корупційних правопорушень з кримінально-правовою характеристикою.
3. Предмет злочинного посягання.
4. Типові способи корупційних правопорушень.
5. Обстановка вчинення кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
6. Особа злочинця.
7. Типові сліди корупційних кримінальних правопорушень.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. Суддя Шевченківського районного суду м. Дніпра вимагав неправомірну вигоду у розмірі 10 тис. доларів США за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, а саме: на

службових осіб ГУНП в Дніпропетровській області щодо вчинення дій, спрямованих на не притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Суддя дізнавався про матеріали кримінальних проваджень та підозрюваних у них осіб. Потім знаходив цих людей і пояснював, що у них великі проблеми, проте він має неабиякий вплив на слідчих і можливість «корегувати» хід слідства. Відтак може допомогти уникнути кримінальної відповідальності, звичайно – за «винагороду».

Суддя намагався вплинути на службових осіб слідчого підрозділу одного з відділень поліції Дніпровського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області щодо вчинення дій, спрямованих на не притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Під час обшуків у його службовому кабінеті та за місцем проживання було виявлено 55 тисяч доларів США, 13 тисяч євро, 138 тисяч гривень та ювелірні вироби. Дане кримінальне правопорушення кваліфіковане за ч.3 ст.369-2 Кримінального кодексу України («Зловживання впливом»).

Визначте елементи криміналістичної характеристики.

2. Ряпчук І.О. обвинувачується в тому, що він перебуваючи на посаді старшого державного інспектора у сфері державного контролю за використанням та охороною земель, заступника начальника управління начальника відділу здійснення державного контролю за додержанням земельного законодавства та оперативного реагування Управління з контролю за використанням та охороною земель Головного управління Держгеокадастру у Хмельницькій області, будучи відповідно до ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» особою, уповноваженою на виконання функцій держави, з метою особистого протиправного збагачення, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, 30.10.2020 близько 16:10 години, перебуваючи в дворі будинку вул. Контрорській, 19, одержав для себе від гр-на Ніколаєнко В.В. неправомірну вигоду у сумі 500 доларів США, за проведення перевірки вимог земельного законодавства у

найкоротший термін та видачу актів проведення перевірки по самовільно зайнятим земельним ділянкам сільськогосподарського призначення з кадастровими номерами 6825886800:02:016:0281, 682588600:02:016:0282, 6825886800:02:011:0008 на користь власника земельних ділянок гр-на Ніколаєнко В.В.

Визначте елементи криміналістичної характеристики.

3. 27.02.2019 року приблизно о 16 годині гр.-н Фокін В.В., будучи службовою особою директором підприємства, перебуваючи на своєму робочому місці, розташованому у приміщенні Державного спеціалізованого підприємства «Одеський державний міжобласний спеціальний комбінат» за адресою: м. Одеса, вул. Братів Поджіо, 10, зустрівшись з гр.-н. Токаренко М.Г., який 25.01.2005 зареєстрований як фізична особа - підприємець (ідентифікаційний номер НОМЕР_1), реалізуючи свій намір на отримання неправомірної вигоди, переслідуючи корисливий мотив особистого збагачення, отримав від останнього грошові кошти в сумі 10 000 гривень за підписання договору відповідального зберігання.

Визначте елементи криміналістичної характеристики.

4. У липні 2020 року Голова Ч-цької обласної ради висловив прохання одному з приватних підприємців Ч-цької області надати йому 500 тис. дол. США неправомірної вигоди за сприяння у передачі в оренду оздоровчого комплексу. Слідство задокументувало, що впродовж серпня-жовтня 2020 року голова Чернівецької облради одержав від підприємця частину коштів у 200 тис. дол. США. Обом особам повідомлено про підозру у вчиненні злочину за ч. 4 ст. 368 Кримінального кодексу України та приватному підприємцю – за ч. 4 ст. 369 КК України.

Визначте елементи криміналістичної характеристики.

Список додаткової літератури

1. Шепітько В. Ю. Розслідування злочинів корупційної спрямованості: наук.- практ. посіб. / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель. Х.:

Харків юрид., 2013. 220 с.

2. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія / ред.: В. Ю. Шепітько, Журавель В. А. Харків: Апостіль, 2017. 260 с.

3. Актуальні проблеми протидії злочинності і корупції: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 22 грудня 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. 202 с.

4. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О. М., 2019. 464 с.

Практичне заняття 2

Тема 2: Особливості виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості та відкриття кримінального провадження. Обставини, що підлягають з'ясуванню

П л а н

1. Виявлення ознак кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
2. Завдання етапу відкриття кримінального провадження корупційних правопорушень.
3. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

Лабораторна робота № 1

У позааудиторний час за однією з наведених фабул письмово здійснить попередню кваліфікацію злочину та визначить підстави внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР)

Ф а б у л и

1. У 2017 році власник низки сільгосп. компаній, який згодом став народним депутатом України IX скликання та очолив аграрний комітет ВРУ, у змові з головою Держгеокадастру України та кураторами органів Держгеокадастру вирішив заволодіти землею в інтересах приватного агрохолдинга. Йшлося про ділянки, які перебували у користуванні двох держпідприємств на Сумщині. Схема реалізовувалась у кілька етапів. Спочатку її учасники забезпечили знищення документів, на підставі яких держпідприємства мали право постійного користування землею. Через їх відсутність обласний Держгеокадастр склав акт про самовільне зайняття цих ділянок державними підприємствами. Аби унеможливити передачу землі стороннім особам її включили до переліку на аукціон з права оренди, однак жодних торгів так і не було проведено. Надалі за допомогою підконтрольних посадовців обласного Держгеокадастру ділянки передали у приватну власність заздалегідь визначеним громадянам під виглядом реалізації їх права на безкоштовну землю. При цьому умовою отримання землі у власність було підписання договору про її передачу в оренду агрохолдингу ще до моменту отримання. Унаслідок реалізації оборудки у 2017-2021 рр. учасники схеми заволоділи 1250 земельними ділянками загальною площею 2493 га, вартість яких на момент вчинення злочину становила понад 291 млн грн.

2. У другій половині січня 2022 року до НАБУ надійшла заява працівників ДП «Укртелефільм», у якій вони виклали своє бачення корупційної схеми щодо заволодіння майновими правами шляхом реалізації 67 об'єктів нерухомості (понад 80% всіх активів, якими володіє державне підприємство) у власність приватної компанії. Для цієї компанії це, фактично, була єдина господарська операція за весь час існування, на її рахунках на момент укладення договору коштів не було. Майнові права на ці об'єкти ТОВ отримала за 14,5 млн грн, тоді як їхня ринкова вартість сягала 83,22 млн грн.

3. Влітку 2020 року було отримало оперативну інформацію про існування організованої групи, учасники якої отримують неправомірну вигоду за використання законних повноважень народних депутатів України. Для встановлення усіх учасників злочинного угруповання та оперативного документування їхньої діяльності НАБУ розробило спеціальну операцію з розкриття злочинної діяльності організованої групи та включення до її складу детектива «під прикриттям».

У межах зазначеної спецоперації детектив «під прикриттям» виконував роль представника іноземної компанії. Познайомившись із одним із учасників угруповання, детектив повідомив йому, що умовою інвестування в Україну є ухвалення низки законодавчих ініціатив щодо надання підприємствам, які здійснюють утилізацію сміття, «зеленого тарифу» на продаж електроенергії та іншого нормативного регулювання діяльності підприємства.

За даними слідства, після цього учасник злочину познайомив детектива з народним депутатом України. Під час подальших зустрічей народний обранець висловив прохання передати йому через посередника неправомірну вигоду у сумі 13 тис. дол. США за внесення пропозицій до проекту Закону України «Про управління відходами» та у подальшому ще 200 тис. дол. США для підкупу народних депутатів - членів відповідного Комітету Верховної Ради України.

4. Державний виконавець повідомив приватного підприємця про необхідність звільнення ним приміщення, яке він займає на підставі договору суборенди від 15.07.2021, протягом 48 годин, оскільки вказане приміщення стало комунальною власністю. Після чого державний виконавець надав візитну картку директора юридичної компанії, відрекомендувавши його як особу, яка діє від його імені та яка зможе вирішити питання про залишення у вищевказаному приміщенні. Приватний підприємець звернувся за правовою допомогою до адвоката з приводу його виселення з орендованого ним приміщення. Він повідомив вартість своїх

послуг одноразово (5 000 гривень) та щомісячно за можливість продовження безперешкодного користування вказаним приміщенням (3000 гривень на місяць). Яким чином адвокат це забезпечить не пояснив. Цю розмову було записано приватним підприємцем на власний диктофон та передано разом із заявою до правоохоронних органів.

5. У 2018 році депутат Одеської обласної ради VII скликання організував укладання селищним головою тергромади договорів на облаштування вуличного освітлення з підконтрольним йому товариством в обхід тендерних процедур. Учасники змови штучно розділили предмет закупівлі на частини (окремі вулиці населеного пункту), кожна з яких за вартістю робіт не перевищувала 1,5 млн грн, що дозволило замовнику укласти договори без застосування електронної системи закупівель. Це дозволило підряднику завищити вартість продукції у понад 6 разів. Надалі депутат облради організовував підроблення актів приймання виконаних будівельних робіт, в які внесли неправдиві дані щодо понесених витрат. Це і стало підставою для перерахування підряднику завищеного платежу. Унаслідок таких дій у 2018-2020 рр. державі заподіяно 16,4 млн грн збитків.

Список додаткової літератури

1. Економічна безпека держави: криміналістичне забезпечення: навч. посіб. / В.В. Топчій, Т.П. Яцик, В.А. Шкелебей, А.В. Свінцицький, А.М. Падалка, В.В. Топчій. К.: 7БЦ, 2021. 537 с.
2. Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 2 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.
3. Латиш К.В., Демидова Є.Є., Капустіна М.В. Можливості цифрової криміналістики під час розслідування легалізації корупційних доходів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С.581-583. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/139.pdf.

4. Пчеліна, О. В. Теоретичні основи формування та реалізації методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності: монографія. Харків: В справі, 2017. 522 с.

5. Халін О.В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

6. Шевчук В.М. Виявлення ознак корупційних кримінальних правопорушень як структурний елемент криміналістичної методики розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7. 2022. С. 425 – 430.

Практичне заняття 3

Тема 3: Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування корупційних кримінальних правопорушень та алгоритми дій по їх вирішенню

П л а н

1. Завдання початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
2. Поняття, сутність, види слідчих ситуацій при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
3. Основні напрямки розслідування. Слідча ситуація як підстава прийняття тактичних рішень при розслідуванні корупційних правопорушень.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. Очільник одного з департаментів Херсонської ОВА у змові з власником та керівником приватного товариства організували завищення вартості технічного обстеження 107 об'єктів соціальної інфраструктури (школи, лікарні тощо) у більше ніж 15 разів. Таким чином договір уклали на суму понад 9,9 млн грн, тоді як фактично надані послуги коштували 534 тис. грн. У результаті учасники схеми заволоділи коштами резервного фонду Кабінету Міністрів України на суму понад 7,7 млн грн.

Визначте завдання початкового етапу розслідування. Охарактеризуйте слідчу ситуацію.

2. Гр. М, перебуваючи на посаді водія на державному підприємстві «ТрасБуд», систематично здійснював транспортування будівельного піску з піщаного кар'єру до місця виконання дорожніх робіт. У результаті перевірки було встановлено нестачу піску об'ємом 40 тон. Під час допиту гр. М зазначив, що 40 тон піску він продав гр. Т за вказівкою керівника державного підприємства «ТрасБуд» та гроші з продажу передав йому у повному обсязі. *Визначте завдання початкового етапу розслідування. Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*

3. Поліцейський Управління патрульної поліції у Харківській області під час виконання службових обов'язків по вул. Весніна м. Харкова здійснив зупинку автомобіля "Lexus" під керуванням гр. С. та після виявлення можливого факту вчинення водієм адміністративного правопорушення за ознаками ч.1 [ст.130 КУпАП](#) висловив прохання про надання йому 300 доларів США за нескладення протоколу про адміністративне правопорушення. Гр. С. звернувся до правоохоронних органів. *Визначте завдання початкового етапу розслідування. Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*

4. За даними слідства, у 2021 році підприємець у змові з директором Управління капітального будівництва в Івано-Франківській області (далі – УКБ) розробив схему заволодіння коштами Івано-Франківської ОДА. За нею УКБ уклало з підконтрольною компанією договір

на будівництво в межах державної програми «Велике будівництво» шкільного закладу на загальну суму 45,6 млн грн. У вересні 2022 року у зв'язку з припиненням діяльності УКБ об'єкт будівництва передали до Івано-Франківської міської ради та провели коригування проєктно-кошторисної документації. Як з'ясувалось, УКБ встигло перерахувати компанії 33,6 млн грн за роботи, виконання яких сторони зафіксували відповідними актами та довідками. Проте роботи виконали лише частково, а решта, на суму понад 14,8 млн грн, так і залишилась на папері. Цими коштами учасники обладку заволоділи та перевели в готівку через підконтрольні організації. *Визначте завдання початкового етапу розслідування. Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*

Список додаткової літератури

1. Капустіна М.В. Криміналістичне забезпечення розслідування корупційних кримінальних правопорушень. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 423-426. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/93.pdf.
2. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О. М., 2019. 464 с.
3. Пчеліна О. В. Ситуаційний підхід у методиці розслідування злочинів у сфері службової діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 1(2). С. 155-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1%282%29__39
4. Таркан О. Ситуаційний підхід у методиці розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою органу поліції. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 312-316. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/53.pdf>

Практичне заняття 4

Тема 4: Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Система типових версій

П л а н

1. Зміст організації розслідування корупційних правопорушень.
2. Види та форми планів розслідування. Особливості планування по складних та багатоепізодних провадженнях.
3. Сутність організації розслідування корупційних правопорушень. Груповий метод розслідування.
4. Види версій при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
5. Принципи побудови та перевірки слідчих версій.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. АТ «Укргазвидобування» провело конкурс та уклало з компанією-переможницею договір про надання послуг з підвищення видобутку природного газу на родовищах товариства. За його умовами компанія мала здійснювати базовий та підвищений видобуток «блакитного палива». При цьому вартість базового видобутку 1 куб. м газу мала бути в 3-4 рази нижчою за вартість підвищеного видобутку, а обсяг – фіксованим. Проте, посадові особи АТ «Укргазвидобування» шляхом внесення змін до конкурсної документації знизили норму базового видобутку природного газу на 750 млн куб. м за 15 років потенційної дії договору. Крім того, до договору додали умову, згідно з якою розрахунок помісячних показників базового видобутку протягом терміну дії договору мав спиратися на обсяги такого видобутку товариством протягом 2020 року, які посадові особи АТ «Укргазвидобування» його працівникам заборонили підвищувати. Вказані

протиправні дії призвели до необґрунтованого та штучного зростання частки газу підвищеного видобутку, за який АТ «Укргазвидобування» мало розраховуватися за значно вищим тарифом. Таким чином, за період з жовтня 2020 року (коли родовища були передані в управління підряднику) до листопада 2023 АТ «Укргазвидобування» заподіяно збитків на суму 211 млн грн. За «успішну» реалізацію проєкту відповідальний посадовець АТ «Укргазвидобування» отримав премію у подвійному розмірі місячної заробітної плати. Надалі, покинувши територію України після початку повномасштабного вторгнення РФ, він працевлаштувався керівником з розвитку бізнесу в компанію, яка перемогла у конкурсі.

Які обставини підлягають з'ясуванню? Визначте слідчі версії.

2. Гр. Р. перебував на посаді начальника відділу транспорту ТОВ «Преміум», де, відповідно до посадової інструкції, здійснював забезпечення автотранспорту підприємства необхідними матеріально-технічними ресурсами (запчастинами, паливно-мастильними та іншими матеріалами), контролював їх використання та ніс повну матеріальну відповідальність за ввірені йому матеріальні цінності. У його розпорядженні також знаходилася паливна картка № 586. У результаті розслідування було встановлено, що в період часу з 09.30 02.06.2021 року по 04.06.2021 з паливної картки № 586 було списано 1830 літрів дизельного палива. А також з 08.30 06.07.2021 року по 07.07.2021 з паливної картки № 586 було списано 970 літрів дизельного палива. Під час допиту гр. Р зазначив, що картку у його було вкрадено.

Які обставини підлягають з'ясуванню? Визначте слідчі версії.

3. 11.09.2021 гр. Н, будучи державним виконавцем Богодухівського районного відділу Головного територіального Управління юстиції у Харківській області, викликав до свого кабінету гр. Д. (боржника) у зв'язку з відкритими відносно нього виконавчими провадженнями. Під час зустрічі гр. Н. (державний виконавець) висунув пропозицію гр. Д. (боржнику) допомогти йому у закритті виконавчого провадження без сплати штрафу, та здійснити вплив на іншого співробітника Богодухівського РВ

ГТУ юстиції для прийняття останнім рішення щодо закриття виконавчих проваджень. Гр. Д. (боржник) запропонував гр. Н. (державному виконавцю) винагороду за це у розмірі 30 % від суми боргу. Зазначену розмову почув інший співробітник Богодухівського РВ ГТУ юстиції гр. О. та звернувся до правоохоронних органів.

Які обставини підлягають з'ясуванню? Визначте слідчі версії.

Список додаткової літератури

1. Криміналістична стратегія та прогнозування. Організація і планування розслідування злочинів // Криміналістика: підруч. У 2т. Т. 1 /кол. авторів В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Х.: Право, 2019. 456 с.
2. Хань О.О. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 198 с.
3. Детективна діяльність у сфері економічної безпеки: навчальний посібник / В. І. Франчук, Н. Я. Михаліцька, П. Я. Пригунов, С. І. Мельник, М. Й. Штангрет. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 132 с.
4. Настільна книга слідчого (дізнавача, детектива): теорія та практика, особливості провадження під час воєнного стану. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 788 с.

Практичне заняття 5

Тема 5: Тактичні основи провадження окремих слідчих (розшукових) дій та особливості тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

П л а н

1. Особливості проведення слідчого огляду приміщень, комп'ютерних та телекомунікаційних засобів, документів.
2. Особливості проведення допиту свідка (підозрюваного) в умовах конфліктної ситуації.
3. Особливості проведення обшуку.
4. Тимчасовий доступ до речей і документів. Особливості здійснення тимчасового доступу до електронних інформаційних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку.
5. Організація проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні (аудіо-, відео- контроль особи (ст. 260 КПК України); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України); обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України); спостереження за особою, річчю або місцем. (ст. 269 КПК України).

На занятті студенти обговорюють питання плану та виконують зазначені нижче завдання.

Завдання № 1. Підготовка до обшуку.

Студенти, відповідно до фабули, готують клопотання до слідчого судді про дозвіл на обшук у помешканні керівника секретаріату Міністерства юстиції, Результатом групової роботи має бути складене відповідне клопотання до слідчого судді (мотивувальна частина).

Завдання № 2. Обшук.

Студентам пропонується на виконання ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи провести обшук, під час якого будуть створені умови та підстави для особистого обшуку та затримання особи.

На підставі зібраних фактичних даних під час проведення обшуку студенти мають:

- провести особистий обшук;
- здійснити затримання особи на підставі п. 3 ч. 1 ст. 208 КПК України;
- вилучити речі та документи, що мають значення у кримінальному провадженні;
- скласти протокол обшуку, у якому відобразити його хід та результати.

Проведення цієї слідчої дії фіксується за допомогою відеозапису. Відповідно, аналіз результатів обшуку та затримання особи в ході обшуку здійснюється на підставі зробленого відео. Окремо аналізуються тактичні та процесуальні помилки допущені під час проведення слідчої дії. Результатом обговорення має стати аналіз отриманих під час обшуку доказів на предмет їхньої належності та допустимості.

Завдання №3. Допит свідка / підозрюваного (учасника попередньо проведеного обшуку) у конфліктній та безконфліктній ситуаціях.

Скласти план допиту та провести його, в умовах конфліктної та безконфліктної ситуації.

Проаналізувати ситуаційно обумовлені тактичні прийоми допиту та отримані результати їх використання.

Ф а б у л а

1 червня 2017 року головним підрозділом детективів було зареєстровано кримінальне провадження за фактом можливого зловживання службовими особами Міністерства юстиції України своїм службовим становищем за ознаками кримінального провадження, передбаченого ч.2 ст. 364 Кримінального кодексу. У вказаному кримінальному провадженні наслідками є можлива незаконна розтрата суми понад 54 млн гривень за безпосередньої участі службових осіб Міністерства юстиції.

6 грудня НАБУ надало до Міністерства юстиції ухвалу слідчого судді щодо необхідності підготувати та видати для тимчасового доступу і подальшої виїмки певний пакет документів, проте 7 грудня до бюро

надійшла інформація про те, що частина цих документів знищена, а частину один із працівників (керівник секретаріату) міністерства виніс за межі адмінбудівлі. У зв'язку з чим було прийнято рішення невідкладно провести обшук у приміщенні Мін'юсту.

У процесі обшуку у приміщенні міністерства інформація, щодо можливого знищення документів була підтверджена – виявлено фрагменти документів у кошику для сміття.

З метою відшукування оригіналів документів було прийнято рішення про необхідність проведення обшуку у помешканні керівника секретаріату Міністерства юстиції.

Список додаткової літератури

1. Бабіков О. П. Негласні слідчі (розшукові) дії: правове регулювання, організація проведення, тактика, зразки процесуальних документів. Київ: НВП «Інтерсервіс», 2022. 392 с.
2. Тализіна Я. О. Використання конфіденційного співробітництва у кримінальному провадженні: монографія. Київ: Алерта, 2023. 304 с.
3. Тализіна Я. О. Негласні слідчі (розшукові) дії: науково-практичний коментар глави 21 КПК України з постатейними правовими позиціями Верховного Суду. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 704 с.
4. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / [Хавронюк М.І. та ін.]; за ред. М.І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2016. 495 с.
5. Методичні рекомендації щодо організації роботи із повідомленнями про корупцію, внесеними викривачами / затверджені рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 06.07.2017 № 286 URL: <https://nazk.gov.ua/spivpracya-z-vykryvachamy-korupciyi>.

Тема 6: Організація і планування проведення тактичних операцій та тактичних комбінацій при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

П л а н

1. Поняття, принципи тактичних операцій і тактичних комбінацій при розслідуванні корупційних правопорушень.
2. Види та загальна характеристика тактичних операцій і тактичних комбінацій при розслідуванні окремих видів корупційних правопорушень.
3. Тактична операція «Затримання». Тактична операція «Документ». Тактична операція «Група». Тактична операція «Пошук». Тактична операція «Предмет». Тактична операція «Матеріальна шкода». Тактична операція «Нейтралізація тиску на свідків (потерпілих)».

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. Директор комунального підприємства передав неправомірну вигоду у розмірі 1 млн гривень через адвоката заступнику голови Харківської обласної ради. За вказані кошти вищезазначені особи «обіцяли» залишити на посаді директора комунального підприємства. Заступника голови Харківської облради та його спільника було затримано після отримання останньої частини обумовлених коштів, а саме 350 тис. гривень.

Визначте яку тактичну операцію доцільно призначити в запропонованій ситуації. Зазначте її структуру.

2. У грудні 2023 року була зупинена експлуатація будівлі Іванівської загальноосвітньої школи І-ІІ ст. через порушення протипожежних заходів, тому на ремонт школи потрібно було знайти 140 тис. грн. До обвинуваченого вперше звернувся громадянин К. з пропозицією співпраці та

повідомив, що представляє інтереси ТОВ «КРС», яка займається поставкою м'яса до Азербайджану, та попросив допомогти укласти договори оренди земельних ділянок. Обвинувачений розказав про потребу провести ремонт у школі. На що громадянин К. запропонував узгодити з керівництвом товариства питання щодо надання допомоги у проведенні ремонту суму 7000 доларів США. Громадянин К. наполягав на співпраці, казав що згоден вирішити всі проблеми зі школою та допомогти, як власними, так і коштами керівництва фірми. Враховуючи фінансову скруту райбюджету та нагальність питання, обвинувачений погодився на пропозицію.

23 лютого 2021р. на сесії райради, враховуючи обіцянку громадянина К., обвинувачений пообіцяв знайти кошти на ремонт школи. В той же день після сесії без попередження громадянин К. приїхав з роздрукованою на принтері картою місцевості. Повідомив, що знайшов не витребувані паї площею близько 37,5 га. та хоче на них укласти договори оренди, казав, що підприємство готове повністю допомогти по ремонту школи. Під папери поклав 2 тис. доларів, як вдячність за співпрацю, і першу частину на школу.

Обвинувачений вирішив зібрати всю суму, перевести у гривні, бо долар дорожчав і перерахувати на відкритий для цього управлінням освіти окремий рахунок. Тому, не витрачаючи жодної копійки, відніс до дому. Саме це підтверджує, що наміру використати їх у власних цілях не мав.

Сторона захисту заявила про провокацію з боку правоохоронних органів.

Визначте яку тактичну операцію доцільно призначити в запропонованій ситуації. Зазначте її функцію.

3. 8 лютого 2021 року перебуваючи у приміщенні Балаклійського районного відділу Харківського обласного бюро судово- медичної експертизи, гр. В. під час проходження судово-медичної експертизи, при особистій зустрічі із лікарем судово-медичним експертом Балаклійського районного відділу Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи гр. К., в усній формі запропонував останньому вигоду у розмірі

4000 гривень за складання останнім завідомо неправдивого висновку судово- медичної експертизи щодо наявності тілесних ушкоджень у гр. В при фактично відсутніх у нього тілесних ушкоджень.

Визначте яку тактичну операцію доцільно призначити в запропонованій ситуації. Зазначте її структуру.

4. Під час розслідування було з'ясовано, що директор хлібокомбінату у змові з головою фермерського господарства організували корупційну схему, за якою фермерське господарство за підробленими документами впродовж декількох років «постачали» хлібокомбінату зерно, що фактично отримувалось у значно меншій кількості, ніж зазначено у накладних.

Визначте яку тактичну операцію доцільно призначити в запропонованій ситуації. Зазначте її структуру.

Список додаткової літератури

1. Пчолкін, В. Д., & Федосова, О. В. Тактичні операції при розслідуванні злочинів економічної спрямованості. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 2019. 4(88). С. 265-277. URL: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.88.265-277>

2. Пчеліна О. В. Тактичні операції під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 3. С. 290–294.

3. Shevchuk, V., Kostenko, M., Myshkov, Y., Papusha, I., Hryshko, I. Functional Purpose of Tactical Operations in the Development of Criminalistic Methodics of Crime Investigation. *Pakistan Journal of Criminology* This link is disabled., 2023, 15(2), pp. 61–78.

4. Shevchuk V. Tasks of criminalistics in the conditions of military threats and digital technologies. *Criminalistics and forensic expertology: science, studies, practice* 19 (compiler Gabriele Juodkaite-Granskiene; scientific-editorial committee: Henryk Malewski (chairman) and others| Forensic Science Centre of

Lithuania, Criminalists' association of Lithuania. Vilnius, Brno, 2023. Pp. 81 – 88.

Практичне заняття 7

Тема 7: Використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень

П л а н

1. Види спеціальних знань, що використовуються під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень.
2. Суб'єкти та форми використання спеціальних знань під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень.
3. Участь спеціаліста у слідчих (розшукових) діях: слідчий огляд; обшук; отримання зразків для експертизи.
4. Проведення судових експертиз під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. Під час розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, щодо вимагання та одержання неправомірної вигоди, було проведено обшук в службовому кабінеті судді апеляційного суду, виявлено та вилучено десять грошових купюр номіналом 100 доларів США. Слідчий вирішив призначити судову експертизу.

Яку судову експертизу має призначити слідчий? Сформулюйте запитання судовому експерту?

2. У ході розслідування встановлено, що депутат обласної ради разом з головою територіальної громади змовились для обходу тендерних

процедур, штучно розділивши проект облаштування вуличного освітлення на частини (за певними вулицями). Кожна частина проекту була оформлена як окремий договір на суму до 1,5 млн грн, що дозволяло уникнути обов'язкового застосування електронної системи закупівель. Дана схема дозволила завищити вартість робіт порівняно з ринковою вартістю. Також з'ясовано, що були підроблені акти приймання виконаних робіт шляхом внесення неправдивих даних про витрати, що стало підставою для незаконного перерахування коштів.

Яка судова експертиза має бути призначено? Сформулюйте запитання судовому експерту?

Лабораторна робота №2

У позааудиторний час за наведеною фабулою визначте види судових експертиз, що можуть бути проведені. Складіть відповідні постанови про їх призначення.

У рамках справи про можливий закінчений замах на заволодіння майном детективами НАБУ був проведений обшук у начальника Центрального управління безпеки військової служби Збройних сил України гр-на Ш. Підставою обшуку було відшукування та вилучення документів щодо фінансово-господарських відносин між державним підприємством «Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова» та Міністерства оборони України, пов'язаних із укладанням та виконанням контрактів на закупівлю продукції за державним оборонним замовленням. Під час проведення обшуку були вилучені документи, що можуть бути використані як зразки підписів та почерку; магнітні, оптичні та електронні носії інформації, засобів зв'язку телефон Samsung Galaxy A5, який належить гр-ну Ш. Під час огляду телефону на ньому виявлені програми для листування, які містять паролі захисту.

Список додаткової літератури

1. Наказ МВС України № 1339 від 03.11.2015 «Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби МВС України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>
2. Пілюков Ю. О., Циганюк Ю. В., Підстави та порядок призначення судових експертиз у кримінальному процесі. Інноваційне обладнання, пристрої для експертно-криміналістичних досліджень та окремі процесуальні питання проведення судових експертиз: монографія / за ред. к.ю.н. Ю. В. Циганюк Хмельницький: ТОВ ХЦНТІ. 2020. 229 с.
3. Пілюков Ю. О., Шрамко О. М. Судова експертиза, як форма використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних злочинів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 4. С.139–143.
4. Призначення судових експертиз у кримінальних провадженнях про корупційні правопорушення: методичні рекомендації / О. М. Шрамко, В. В. Юсупов, Ю. О. Пілюков, А. А. Саковський. Київ: Нац. акад. внутр.справ, 2021. 92 с.
5. Теплицький Б. Б., Шарай Л. Г., Ковальов К. М., Кузьмін С. А. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку: спеціальні питання кваліфікації, проведення слідчих (розшукових) дій, призначення комп'ютерно-технічних судових експертиз: наук.-практ. посіб. Київ: Паливода А. В., 2019. 168 с.
6. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навч. посіб. / [Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін.]. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018. 432 с.

Практичне заняття 8

Тема 8: Види та форми взаємодії детектива при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості. Роль міжнародного співробітництва у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

П л а н

1. Поняття, правове регулювання, принципи та завдання взаємодії детектива при розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
2. Класифікація видів і форм взаємодії при розслідуванні корупційних правопорушень. Можливості взаємодії з оперативними підрозділами та контролюючими органами. Слідчі групи.
3. Сучасний досвід іноземних держав у виявленні та розслідуванні корупційних правопорушень. Використання цифрових засобів для пошуку активів за допомогою мережі Інтернет, співпраця з неурядовими організаціями.
4. Форми та шляхи організації міжнародної співпраці при виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
5. Поняття, загальна характеристика та значення криміналістичної стратегії в розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
6. Роль криміналістичного прогнозування у міжнародному співробітництві у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули.

Ф а б у л и

1. До Вищого антикорупційного суду скеровано справу щодо адвоката, обвинуваченого у підбурюванні свого підзахисного до надання неправомірної вигоди суддям Сумського апеляційного суду за ухвалення рішення на його користь. За даними слідства, захисниця ще у 2023 році запропонувала своєму клієнтові надати колегії суддів Сумського апеляційного суду та його голові неправомірну вигоду у сумі 8 тис. дол. США. За це вони мали скасувати вирок першої інстанції, яким підзахисного засудили до 5 років позбавлення волі. Після одержання першої частини неправомірної вигоди у сумі 2 тис. дол. США адвоката затримали «на гарячому». Передавати ці кошти суддям вона не збиралася, а планувала залишити собі. Кваліфікація: ч. 2 ст. 15, ч. 4 ст. 27, ч. 3 ст. 369, ч. 1 ст. 190 КК України.

Назвіть види і форми взаємодії при розслідуванні даного корупційного правопорушення. Розкрийте тактичні особливості взаємодії між детективами та прокуратурою, оперативними працівниками, судом, антикорупційними органами (за необхідності).

2. Колишній голова Державного агентства лісових ресурсів України з 2021 по 2024 рік залучив до корупційної схеми свою дружину та вимагав неправомірну вигоду від низки іноземних компаній. Він отримав 3,7 млн доларів США і 10,8 млн євро, за що посадовець обіцяв іноземним компаніям продовжити контракти на постачання деревини. Кошти надходили у вигляді оплати за нібито «маркетингові послуги», після чого «відмивалися» під виглядом законних операцій.

Охарактеризуйте особливості міжнародного співробітництва, вказавши суб'єктів такої взаємодії та тактичні основи обміну інформації між ними.

Список додаткової літератури

1. Про національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон

України від 10 листопада 2015 р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19.#Text>.

2. Питання запобігання та виявлення корупції в органах виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2009 р. №1422 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1422-2009-п>

3. Журавель В. А. Злочини корупційної спрямованості // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2018. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. С. 322-323.

4. Розслідування злочинів корупційної спрямованості: наук.-практ. посіб. / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивчення проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків: Харків юрид., 2013. 220 с.

Практичне заняття 9

Тема 9: Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень корупційної спрямованості: виявлення, нейтралізація та подолання. Сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних кримінальних правопорушень

П л а н

1. Поняття та загальна характеристика протидії зацікавлених осіб розслідуванню кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.
2. Мета протидії. Суб'єкти протидії.
3. Ознаки протидії. Сутність та способи протидії.
4. Форми та способи виявлення протидії.

5. Загальна характеристика засобів та методів нейтралізації протидії розслідуванню. Сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних правопорушень.

6. Організаційні, тактичні та інші проблеми подолання протидії розслідуванню. Тактичні прийоми, тактичні комбінації, тактичні операції, спрямовані на нейтралізацію протидії розслідуванню корупційних правопорушень.

На занятті студенти обговорюють питання плану, вирішуючи запропоновані нижче фабули

Ф а б у л и

1. В період з грудня 2022 року - березня 2024 року секретар бюджетної комісії Сумської облради С. шляхом надсилання безпідставних депутатських звернень та витребування інформації стосовно господарської діяльності комунальних підприємств створив у директора обласного комунального спеціалізованого підприємства з виконання норм екологічної безпеки Ш. враження про загрозу його звільнення з посади. Депутат заявив директору, що потрібно домовитися про перепризначення його на посаду та надати кошти у розмірі 1 мільйон гривень. Протягом квітня-червня посередники в інтересах Т. отримували від Ш. транші по 300 та 400 тисяч грн та тиснули на нього, щоб отримати всю суму затребуваної неправомірної вигоди. 29 червня НАБУ та САП повідомили, що викрили заступника голови Сумської обласної ради та його спільника С. на отриманні 1 млн гривень.

Назвіть ознаки та способи протидії у даній ситуації. Визначте тактичні комбінації, тактичні операції, спрямовані на нейтралізацію протидії розслідуванню даного корупційного правопорушення.

2. Підприємець В., будучи допитаним як підозрюваний в систематичному незаконному отриманні кредитів, показав, що за кожен кредит від віддавав 10 % його суми заступнику керуючого комерційним

банком, в якому він їх отримував. І. Двічі віддавав їй гроші готівкою, кілька разів перераховував на її розрахунковий рахунок у тому ж банку і двічі перераховував за фіктивними договорами купівлі-продажу ТНС в ТОВ «Син», фактичним господарем якого є син І.

Назвіть форми та способи виявлення протидії. Охарактеризуйте засоби та методи нейтралізації протидії розслідуванню. Назвіть сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних правопорушень.

3. Голова районної адміністрації підозрюється у вимаганні великих сум хабарів від місцевих підприємців за сприяння у виграні тендерів на виконання державних замовлень. Завдяки своєму службовому становищу він має доступ до внутрішньої інформації і контролює декілька критичних процесів у районі. Також він намагається дискредитувати дії правоохоронних органів шляхом публікації фальсифікованих даних в місцевих ЗМІ.

Охарактеризуйте засоби та методи нейтралізації протидії розслідуванню. Назвіть сучасні науково-технічні засоби та інноваційні технології у протидії корупційних правопорушень.

Список додаткової літератури

1. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів корупційної спрямованості // Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія / В. Ю. Шепітько [и др.]; ред.: В. Ю. Шепітько, В. А. Харків: Апостіль, 2017. С.171-195.

2. Ортинський В. Засоби подолання протидії під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка*. 2018. № 894, вип.. 18. С. 4–10.

3. Плетенець В. М. Теоретичні та праксеологічні засади подолання протидії досудовому розслідуванню: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 424 с.

4. Соколов О. В. Виконання оперативними підрозділами доручень слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій : монографія. Харків: Оберіг, 2019. 256 с.

Практичне заняття 10

Тема 10: Особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості

П л а н

1. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з неправомірною вигодою.

1.1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з неправомірною вигодою.

1.2. Типові слідчі ситуації і версії. Слідчі (розшукові) дії і тактичні операції. Використання спеціальних знань.

2. Методика розслідування корупційних правопорушень, пов'язаних зі зловживанням службою особою своїм статусом. Складання плану розслідування.

2.1. Криміналістична характеристика корупційних правопорушень, що вчиняються шляхом зловживання службовою особою службовим становищем та службові зловживання. Обставини, що підлягають доказуванню.

2.2. Типові слідчі ситуації і версії. Слідчі (розшукові) дії і тактичні операції.

3. Особливості розслідування інших видів кримінальних правопорушень корупційної спрямованості.

Лабораторна робота №3

У позааудиторний час за однією з наведених фабул складіть письмовий план розслідування.

Ф а б у л и

1. У власника одного з аграрних підприємств Тернопільської області під час оформлення документів для продажу цього підприємства та належних йому земельних ділянок виник судовий спір з місцевою ОТГ щодо права власності на землю. У зв'язку з цим аграрій підбуриє потенційного покупця до надання неправомірної вигоди у сумі 20 тис. дол. США судді Господарського суду Тернопільської області за прийняття рішення на його користь, а також 300 тис. дол. США заступнику керівника ОТГ та адвокату за неперешкодження в оформленні права власності та відмову від оскарження рішення суду. Надалі депутат, заступник керівника однієї з ОТГ та його спілльник почали вимагати за свої «послуги» від покупця підприємства 300 тис. дол. США неправомірної вигоди.

Їм обом, а також власнику аграрного підприємства повідомили про підозру у листопаді 2023 року. Депутат після отримання підозри склав свої повноваження.

2. Упродовж 2018-2019 рр. учасники злочинної організації на чолі з колишнім працівником правоохоронних органів у змові зі службовими особами Волинської митниці здійснювали незаконне переміщення високоліквідних товарів (мобільних телефонів, комп'ютерної техніки, одягу відомих виробників тощо) через міжнародний пункт пропуску «Ягодин».

Схема полягала у маскуванні імпортованих цінних товарів так званими «товарами прикриття» зі значно меншою вартістю. Службовці митниці зокрема забезпечували оформлення товарів без митних формальностей, складали підроблені акти про проведення митних оглядів, вносили до автоматизованої системи митного оформлення «Інспектор»

неправдиву інформацію та умисно не вчиняли дій щодо припинення злочинної схеми.

8 листопада 2023 року НАБУ і САП викрили та припинили діяльність злочинної організації. Тоді ж про підозру повідомили 10 особам. У січні коло підозрюваних збільшилося на 6 осіб, а у квітні – ще на 5 осіб.

Загалом у цій справі про підозру повідомили: 10 службовим особам Волинської митниці; 11 фізичним особам, учасникам злочинної організації.

Їх дії кваліфіковані за ч. 1 ст. 255, ч. 2, 3 ст. 212, ч. 2 ст. 364, ч. 1 ст. 366 КК України.

Викриттю злочинної схеми та ефективності розслідування НАБУ і САП сприяла конструктивна співпраця з Центральним антикорупційним бюро Республіки Польща.

3. Депутат однієї з районних рад Одеської області схилив місцевого підприємця до надання 450 тис. доларів США депутатам і голові селищної ради Одеського району, аби отримати землю в оренду з правом приватизації під забудову. Його дії кваліфіковано за ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369 КК України.

Список додаткової літератури

1. Білоус В., Латиш К. Судові експертизи радіоелектронних засобів як форма використання спеціальних знань під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Серія: Юридичні науки*. 2022. Випуск 1(61). С. 5-11.

2. Журавель В. А., Резнікова О. В. Криміналістичне розуміння злочинів корупційної спрямованості. *Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції* : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Х. : Вид. агенція «Апостіль», 2017. С. 157–171.

3. Латиш К.В., Демидова Є.Є., Капустіна М.В. Можливості цифрової криміналістики під час розслідування легалізації корупційних доходів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №4. С. 581-583. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/139>. URL:

http://lsej.org.ua/4_2023/139.pdf

4. Latysh K. V., Demidova Y. E. Corruption offenses in medications circulation: investigation problems. *Wiadomosci lekarskie* (Warsaw, Poland: 1960), 2021, 74 (11 cz 2). Pp. 2896–2900.

6. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 168 с.

7. Чернявський С. С., Вознюк А. А. Зарубіжний досвід правової протидії незаконному збагаченню. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. №17 (1). С. 79–89.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного та лабораторного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Впродовж навчального семестру студенти виконують 3 лабораторні роботи. Представляють портфоліо лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за лабораторні роботи – 5.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Лабораторні роботи	Самостійна робота студентів	
п/з л/з	Колоквіум	п/з л/з	Колоквіум	п/з л/з	Колоквіум			
max 15	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 5	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Лабораторні роботи	Max 5	Високий (творчий) рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій
	4	Середній рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій
	3	Низький рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій.
	Min 0	Відсутність рівня щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.

	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
зараховано	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з

		дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на запитання.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59

F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34
----------	---	--	--------

6. ЗМІСТ

1. Вступ.....	3
2. Програма з навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень».....	6
3. Загальний розрахунок годин практичних занять і самостійної роботи.....	12
4. Плани та завдання до практичних занять, лабораторних робіт і самостійної роботи.....	14
5. Критерії оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Розслідування корупційних кримінальних правопорушень».....	51

Навчальне видання

Електронна копія

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ»

У к л а д а ч і: ШЕВЧУК Віктор Михайлович
 ДЕМИДОВА Євгенія Євгеніївна
 КАПУСТІНА Марієтта Владиславівна
 ЛАТИШ Катерина Володимирівна